

This paper should be cited as:

I. Mianicka, "Virtual Linguistics Campus – od modnego projektu e-learningowego do świadomej realizacji strategii koncentracji," in *Postępy e-edukacji*, L. Banachowski, Ed. Warszawa: Wydawnictwo PJWSTK, 2013, pp. 251–244.

Rozdział 15

Virtual Linguistics Campus – od modnego projektu e-learningowego do świadomej realizacji strategii koncentracji

Iлона Mianicka

Philipps-Universität Marburg,
Wilhelm-Röpke-Straße 6D, 35032 Marburg, Niemcy, e-mail: ilona.mianicka@wp.pl

1. Wstęp

Językoznawstwo w kształceniu akademickim jest nadal oparte głównie na tradycyjnych metodach nauczania. Mimo że prowadzenie standardowych wykładów jest coraz częściej wzbogacone o nowe rozwiązania technologiczne, podstawowe sposoby dostarczania informacji studentom lingwistyki nie zmieniają się od dawna. W Niemczech problem ten został zauważony w 2001 roku, co zaowocowało powstaniem „*Linguistik Virtuell*” („*Virtual Linguistics*”) – wspólnego projektu trzech uniwersytetów: Duisburg-Essen, Marburgu i Wuppertalu. Ta międzyuczelniana współpraca została zainicjowana w ramach programu o nazwie „*Neue Medien in der Hochschullehre*” („*New Media in Higher Education*”) realizowanego przez Bundesministerium für Bildung und Forschung. W myśl rządowego przedsięwzięcia niemieckie uczelnie zgłaszały swoje autorskie propozycje na wykorzystanie nowoczesnych technologii w nauczaniu akademickim. „*Linguistik Virtuell*” to jeden z pierwszych projektów, który był nastawiony na wykorzystanie e-learningu w filologii angielskiej. Nadrzędnym celem projektu było stworzenie i wprowadzenie całego szeregu przedmiotów lingwistycznych z języka angielskiego do programu nauczania studiów licencjackich w postaci interaktywnych modułów multimedialnych. Po dwóch latach prac nad tworzeniem odpowiednich treści e-learningowych i wdrażaniem gotowych e-kursów lingwistycznych, głównym rezultatem projektu okazało się stworzenie lingwistycznej platformy e-learningowej o nazwie „*Virtual Linguistics Campus*”, która jest w pełni zintegrowana z programem nauczania uniwersyteckiego¹.

Celem rozdziału jest opis przypadku polegającego na powstaniu i rozwoju narzędzi nauczania dostępnych na platformie e-learningowej. Pokazane zostanie, jak z innowacyjnego produktu, Virtual Linguistics Campus przekształcił się w zarabiającą na siebie firmę wewnątrz uniwersytetu.

¹ Jürgen Handke, Franke Peter, *The Virtual Linguistics Campus – Strategies and Concepts for Successful E-Learning*, Waxmann Verlag GmbH, Münster 2006, s.5

Punkt 2 prezentuje strukturę platformy e-learningowej Virtual Linguistics Campus oraz jej funkcjonowanie. Kolejna część rozdziału poświęcona zostanie opisowi systemu metodycznego, który stoi za konstrukcją platformy i jej poszczególnymi kursami. Kolejne punkty przedstawiają, w jaki sposób system Virtual Linguistics Campus rozwija się na przestrzeni lat. W punkcie 6 autorka zwraca uwagę na sposób wykorzystania międzyuczelnianego projektu i jego rolę w strategii Uniwersytetu w Marburgu.

2. Działanie Virtual Linguistics Campus

Platforma e-learningowa Virtual Linguistics Campus (VLC) to środowisko informatyczne dające możliwość zarządzania materiałami szkoleniowymi z dziedziny lingwistyki, literatury brytyjskiej, technologii informatycznej oraz podstaw zarządzania, zapewniające szybką dystrybucję materiałów szkoleniowych w sieci oraz wielokrotne udostępnianie kursów wybranym grupom użytkowników. Użycie słowa „*campus*” w nazwie platformy e-learningowej nie było przypadkowe. Zespół projektowy VLC postanowił, że metafora kampusu będzie właściwa, aby odwołać się do środowiska, które jest bliskie studentom i w którym mogą poruszać się z łatwością. Co więcej, podstawowym założeniem przy tworzeniu platformy było, iż jej budowa i sposób organizacji ma przypominać układ prawdziwego kampusu uniwersyteckiego. Oznacza to, iż system złożony jest z rozwiązań, które służą do administracji i informacji, pozwalają przekazywać wiedzę, przeprowadzać eksperymenty, jak również bawić w trakcie procesu uczenia się.

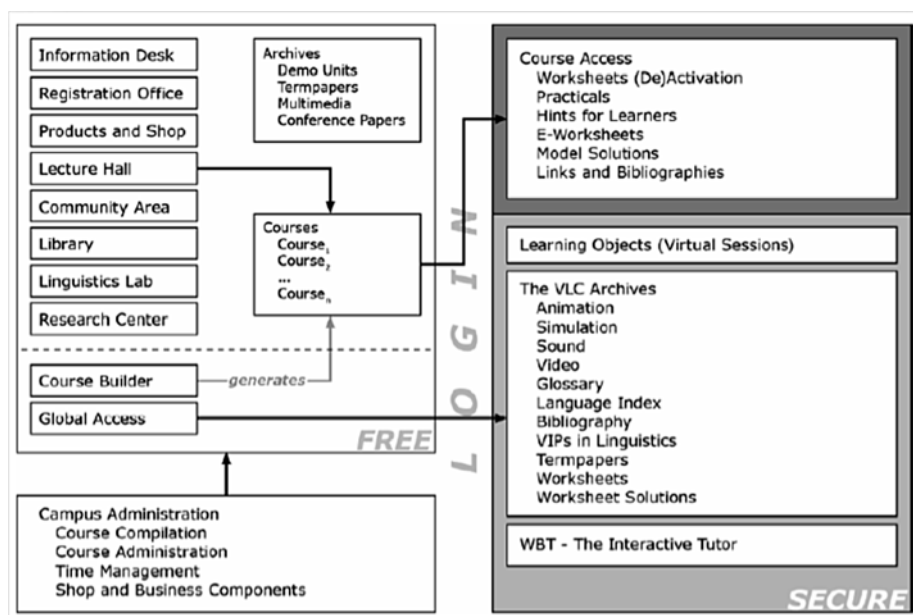
Pod względem struktury systemu, Virtual Linguistics Campus jest wieloplatformowy, posiada bazę danych MySQL oraz konstrukcję modułową, która ułatwia modyfikację i dostosowanie platformy do indywidualnych potrzeb i charakteru szkolenia. Wszystkie składowe z repozytoriów VLC są obecnie generowane dynamicznie z baz danych, co pozwala na szybkie tworzenie nowych szkoleń i dalszą rozbudowę platformy.

Rysunek 15.1 przedstawia budowę Virtual Linguistics Campus z perspektywy użytkownika. Można zaobserwować, iż VLC podzielone jest na wolną strefę (z ang. *free zone*), z której można korzystać bez jakiegokolwiek rejestracji, oraz na strefę chronioną, gdzie wymagane jest wprowadzenie danych logowania do indywidualnego konta. Głównym czynnikiem decydującym o takim podziale platformy jest, w pierwszej strefie systemu, przede wszystkim wzbudzenie zainteresowania potencjalnych użytkowników poprzez przedstawienie możliwości Virtual Linguistics Campus. Z kolei w związku z tym, iż platforma e-learningowa VLC to projekt autorski, który jest przeznaczony do celów szkoleniowych w szkołach wyższych oraz stanowi narzędzie generowania przychodów dla Uniwersytetu, system posiada strefę objętą hasłem dostępu, która chroni zasoby szkoleniowe i zabezpiecza dane użytkowników.

Ta strefa, do której użytkownik wchodzi najpierw, składa się głównie z elementów informacyjnych i funkcjonuje jako narzędzie administracyjne. Tutaj można skorzystać z formularza rejestracyjnego na e-kursy lingwistyczne. Dodatkowo użytkownik może zasięgnąć informacji odnośnie do modułów szkoleniowych, jakie są oferowane na plat-

formie, skorzystać ze sklepu online, lingwistycznego laboratorium online, wirtualnej biblioteki bądź skontaktować się z moderatorami i innymi użytkownikami platformy.

Część chroniona (z ang. *secure zone*) zawiera zbiór materiałów edukacyjnych oraz narzędzia pomocnicze w komunikacji, interaktywne arkusze itp. W tej części platformy można dopiero korzystać z wybranych zasobów.

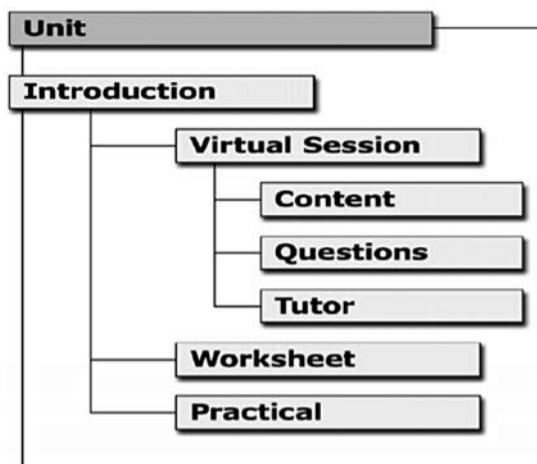
Rysunek 15.1. Budowa Virtual Linguistics Campus

Taka modułowa architektura platformy e-learningowej jest zwykle stosowana przy tworzeniu systemów tego rodzaju. W przypadku Virtual Linguistics Campus na szczególną uwagę zasługują jednak moduły do przeprowadzania wirtualnych lekcji. Konstrukcja każdego z takich modułów powoduje, że może on być przeznaczony do samokształcenia, nauczania hybrydowego bądź online.

Zespół projektowy VLC na początku tworzenia platformy wyznaczył hierarchię zasobów edukacyjnych, która składa się przede wszystkim z kursu, np. fonologii, w którym mieści się zbiór poszczególnych przedmiotów (modułów), np. fonologii dla studentów lingwistyki, fonologii języka angielskiego dla nauczycieli pochodzenia niemieckiego. Każde z tych zajęć zbudowane jest z kilku do kilkunastu jednostek e-learningowych, w których znajduje się multimedialny materiał edukacyjny. W związku z tym, iż Virtual Linguistics Campus powstał z myślą o studentach, a zajęcia wirtualne mogą być wykorzystywane w kształceniu metodą *blended-learning*, każda jednostka lekcyjna odpowiada tradycyjnym dziewięćdziesięciminutowym wykładom na uczelni.

Budowa poszczególnej lekcji wirtualnej przedstawiona na rysunku 15.2 sugeruje, iż każdy unit e-learningowy w VLC powinien składać się z krótkiego wstępu do sesji,

właściwej lekcji wirtualnej z pytaniami do tekstu i multimedialnym quizem sprawdzającym wiedzę użytkownika. Dodatkowo, nie powinno również zabraknąć interaktywnego arkusza z zadaniami, który jest cyfrowym odpowiednikiem zadania domowego. Sposób działania i idea konstrukcji wirtualnych zajęć w Virtual Linguistics Campus są opisane szerzej w punkcie 3.

Rysunek 15.2. Budowa jednostki e-learningowej w Virtual Linguistics Campus

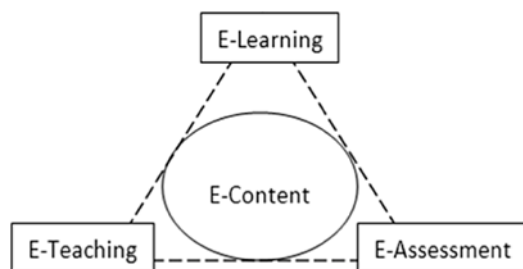
Udział odbiorcy kształcenia metodami tradycyjnymi ogranicza się przede wszystkim do przyjmowania i zapamiętywania przekazywanych przez nauczyciela treści. Proces ten odbywa się głównie w klasie bądź na sali wykładowej. To już głównie w kwestii indywidualnej każdego studenta pozostaje pogłębianie wiedzy bądź wykorzystywanie jej w praktyce.

3. System metodyczny wykorzystania zasobów udostępnianych w ramach Virtual Linguistics Campus

Sposób nauczania zastosowany w Virtual Linguistics Campus jest odmienny od kształcenia tradycyjnego bazującego na prezentacji wiedzy w sali lekcyjnej. Stosując ideę „odwróconej klasy” (z ang. „*inverted classroom*”), student zapoznaje się najpierw z treścią wykładu, która jest dostępna na platformie e-learnigowej, a wykładowca na zajęciach tylko uzupełnia informacje i zadaje ćwiczenia praktyczne.

Ważnym elementem metodyki wdrożonej przez zespół projektowy VLC, w którego skład wchodzi dziesięcioosobowa grupa informatyków, programistów, metodyków i lingwistów na czele z prof. Jürgenem Handke, przy tworzeniu wirtualnych modułów szkoleniowych jest tzw. model e-edukacji² przedstawiony na rysunku 15.3.

² Handke, J., Schäfer, A.M.: „E-Learning, E-Teaching und E-Assessment in der Hochschullehre”; Oldenbourg Wissenschaftsverlag GmbH; München; 2012, s. 46

Rysunek 15.3. Model e-edukacji Virtual Linguistics Campus

U podstaw tego schematu znajduje się e-learning, rozumiany jako własne zarządzanie procesem nabywania wiedzy metodą online. Oznacza to, iż użytkownik Virtual Linguistics Campus korzysta z multimedialnych zasobów platformy w dowolnym czasie i miejscu. Wyodrębnienie treści, które mogą być w ten sposób wykorzystane, jest dokonane decyzją zespołu dydaktycznego Virtual Linguistics Campus w porozumieniu z wydziałami filologii angielskiej i zarządami trzech uczelni koordynujących pracę nad tworzeniem i rozwojem platformy e-learningowej. Opracowanie formy dydaktycznej poszczególnych kursów dokonywane jest przez nauczycieli akademickich na podstawie ich doświadczenia w nauczaniu tradycyjnym danego przedmiotu zgodnie z podstawą programową wydziału oraz wspomagane przez zespół dydaktyków medialnych wchodzących w skład zespołu „*Linguistik Virtuell*”. Zatwierdzanie jakości materiałów dostępnych na VLC jest zadaniem dziekanów wydziałów filologii angielskiej na podstawie ich doświadczenia akademickiego i sprawowanej funkcji na uczelni.

Kolejny podsystem widoczny na powyższym modelu to e-teaching, który odwołuje się do nauczania online bądź w klasie przy zastosowaniu ćwiczeń praktycznych dostępnych na platformie, takich jak np. „*Interactive Tutor*” i dyskusji. Obrazuje on kształcenie prowadzone w sali, wykorzystujące przygotowane w tym celu materiały dostępne na VLC. Zawartość bazy (ilustrowana na rysunku jako e-content), która możliwa jest do takiego wykorzystania, tworzy osobny, wydzielony przez zarządzających VLC, obszar Kampusu. Może on być stosowany przez nauczycieli w sali w sposób dowolny bądź wspomagany przez uprzednio przygotowane zalecenia. Metadane czy wskazówki metodyczne opisują powiązania pomiędzy treściami zalecanymi do uprzedniego opanowania e-learningowego, które warunkują możliwość wykorzystania konkretnego fragmentu dydaktycznego w sali.

Kolejny punkt na rysunku to e-assessment, który można tłumaczyć jako oszacowanie i ewaluację procesu kształcenia online. W ramach VLC na koniec każdego z modułów szkoleniowych stosuje się obowiązkowo ewaluacyjną ankietę dla studentów oraz e-testy. E-testy na platformie VLC to zbiór pytań online do poszczególnych modułów szkoleniowych, które są automatycznie generowane przez system. W związku z tym, iż e-testy to multimedialne obiekty Adobe Flash, poza standardowymi pytaniami i trzema bądź czterema odpowiedziami do wyboru, powstały też zadania typu „*drag and drop*”, lokalizacji pozycji (na mapie, diagramie), krótkich ćwiczeń ze słuchu (np. z fonetyki) oraz „*input tasks*”, gdzie student powinien napisać krótki tekst z odpowiedzią. E-test

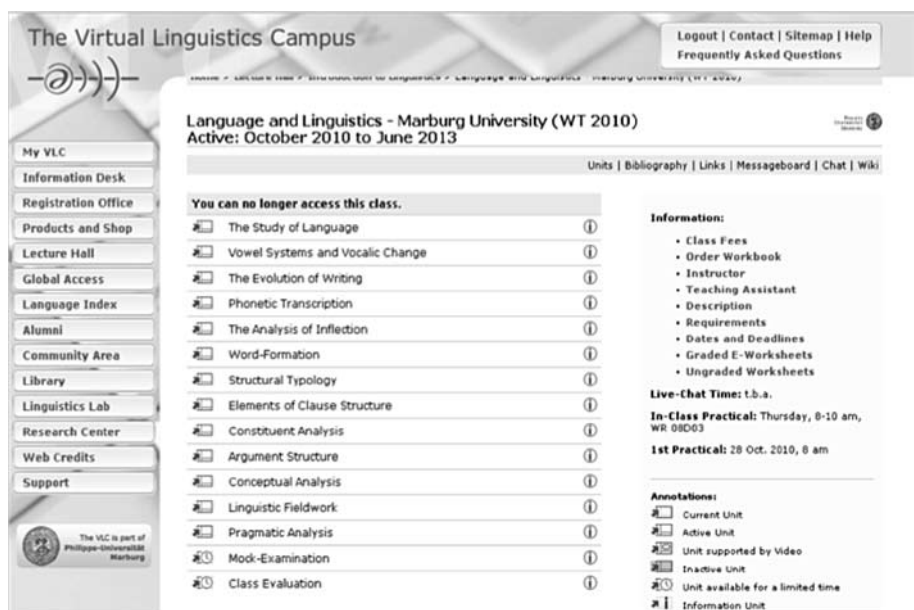
ma ograniczenia czasowe – zwykle od 15 do 90 minut. Ocena zadań następuje automatycznie. Chwilę po zakończeniu testu online udostępniane są wyniki ze szczegółowym protokołem oceny za pośrednictwem specjalnego interfejsu. Kolejnym rodzajem egzaminów na platformie VLC są e-analizy, które składają się z pliku tekstowego *pdf* z materiałem do analizy i „*input task*” do uzupełnienia online. Najpierw student pobiera plik z zadaniem, rozwiązuje ćwiczenie poza platformą i przygotowane odpowiedzi wpisuje w formie „*input task*”. W tym wypadku czas rozwiązania zadania ogranicza się do tygodnia. Ocena e-analizy następuje również automatycznie w chwili, kiedy student potwierdzi zakończenie prac nad zadaniem. Dla instruktorów zajęć automatycznie po zakończonym teście czy egzaminie dostępne są dane statystyczne z poszczególnych e-testów i e-analiz, czyli informacja o najniższym i najwyższym wyniku i ich średniej. Nauczyciel dowi się, jak długo studenci rozwiązywali poszczególne pytania i kiedy potwierdzili zakończenie rozwiązywania zadania. E-testy i analizy online na platformie VLC należą do podstawowych egzaminów, które powinny być zdane przez studentów, aby zaliczyć określony przedmiot.³ Te dwa obszary pomiaru efektów nauczania odpowiadają ocenie z poziomu 1 i 2 w modelu Kirkpatricka (Woźniak 2012). Tego rodzaju dane dostarczają informacji zwrotnej, zarówno nauczycielom, jak i zespołowi nadzorującemu jakość materiałów dostępnych na platformie, umożliwiającej doskonalenie jej treści, jak i sposobów jej wykorzystania w nauczaniu hybrydowym (Woźniak 2009). Za pośrednictwem ankiet ewaluacyjnych na platformie VLC, można sprawdzić poziom spełnienia oczekiwań użytkowników szkolenia oraz określić powody sukcesu lub porażki kursu. E-testy i e-analizy sprawdzają wiedzę teoretyczną uzyskaną przez studentów oraz jakie umiejętności rozwinęli. W związku z tym, iż moduły Virtual Linguistics Campus są aktywowane i tym samym oceniane przez użytkowników cyklicznie co semestr, umożliwia to zespołowi VLC regularne korygowanie błędów w zasobach szkoleniowych i tworzenie lepszych jakościowo kursów.

4. Wirtualna lekcja VLC – jej konstrukcja i działanie

Aby rozpocząć pracę z Virtual Linguistics Campus, należy przede wszystkim zarejestrować się do systemu platformy. Po zalogowaniu użytkownik może swobodnie korzystać z wybranych przez siebie kursów. Po wyborze jednego z nich na ekranie komputera pojawia się od kilku do kilkunastu jednostek e-learningowych. Rysunek 15.4. przedstawia moduł o nazwie „*Language and Linguistics*”, który składa się z piętnastu lekcji. Każda z nich to wirtualna sesja z interaktywnym arkuszem do rozwiązania. Należy zaznaczyć, iż każdy moduł ma określoną datę aktywacji i dezaktywacji. Podobnie jest również w przypadku poszczególnych jednostek e-learningowych.

Aktywne zajęcia e-learningowe wyznaczone przez moderatora przedmiotu powinny być zaznaczone kolorem czerwonym. Użytkownik modułu wie dzięki temu, że w ciągu wyznaczonego czasu, zwykle jednego tygodnia, powinien zapoznać się z zawartością danego unitu.

³ Jürgen Handke, Franke Peter, *The Virtual Linguistics Campus – Strategies and Concepts for Successful E-Learning*, Waxmann Verlag GmbH, Münster 2006, s.14-35

Rysunek 15.4. Strona przedmiotu „Language and Linguistics” na platformie VLC

Głównym celem zespołu VLC przy projektowaniu wirtualnych sesji było uzyskanie ich wysokiej interaktywności i multimedialności, aby były one atrakcyjne dla studentów. W związku z tym, iż wirtualne zajęcia funkcjonują zgodnie z zasadami „*explorative learning*”, wyłaniającego się z nurtu konstruktywizmu, to student decyduje o tym, w jaki sposób będzie się uczył.

Dąży się do maksymalnego skrócenia tekstu tak, aby wirtualne zajęcia na VLC zawierały tylko niezbędną ilość materiału tekstowego (ok. 2–5 stron standardowego maszynopisu), nie obciążając tym samym ucznia zbyt długim czytaniem i siedzeniem przed ekranem komputera. Projektanci platformy VLC w myśl zasad optymalizacji stron internetowych przyjęli, iż pojedyncza strona w jednostce lekcyjnej kursu powinna zawierać do ok. 230 słów. Każda jednostka e-learningowa na platformie składa się z około 10–35 takich pojedynczych stron. Natomiast przedstawienie różnych zjawisk językowych, wykresów czy doświadczeń w każdej jednostce e-learningowej VLC oparte jest na formacie multimedialnym wykorzystującym grafiki bądź dźwięk.

Kolejny rysunek poniżej pokazuje, w jaki sposób skonstruowano wirtualną lekcję. Po naciśnięciu zakładki *Virtual Session* zawartość wirtualnej sesji pojawia się w oddzielnym oknie, które można podzielić na trzy główne części: menu nawigacji po lewej stronie, pasek dodatkowych funkcji, takich jak słowniczek czy indeks języków na dole strony oraz ramkę treści w środku okna. To użytkownik decyduje, w jaki sposób korzystać z wirtualnej lekcji i które treści czytać najpierw, jednak projektanci platformy stworzyli dodatkową opcję w zakładce *Questions*, w której można znaleźć kilka zagadnień odnoszących się do tekstu w wirtualnej sesji.

Approaches Towards Grammar virtual session

There is a great deal of confusion about the term 'grammar'. Most people associate with it a book written about a language. In fact, there are various manifestations of this traditional term:

- Prescriptive grammar
- Descriptive grammar
- Reference grammar

In theoretical linguistics, grammars are theory-based coherent systems of rules and principles which model a speaker's knowledge of language. These formal grammars combine insights from all branches of linguistics, with syntax in the center. The most important formal grammar model is generative grammar.

Diagram: A tree diagram with 'Grammar' at the top. Two lines branch down to 'Traditional Grammar' on the left and 'Formal Grammar' on the right. 'Formal Grammar' has a sub-diagram showing 'Syntax' and 'Semantics' connected to a central point.

Start the E-lecture "Syntax - Grammar (Overview)"

Its main topics are:

- Traditional grammar
- Formal grammar

References:

Carnie, Andrew. 2002: Chapter I.
 Fromkin, Victoria (ed.). 2000: 7-21.
 Ouhalla, Jamal. 1999: Chapter I.
 Poole, Geoffrey. 2002: Chapter I.

Navigation icons: BACK, GLOSSARY, CROSS-SEARCH, LANGUAGE INDEX, IMPORTANT LINGUISTS, HELP, PRINT

Rysunek 15.5. Pojedyncza strona jednostki lekcyjnej VLC

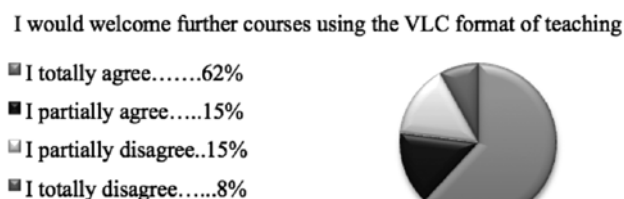
Po zapoznaniu się z pytaniami i skorzystaniu z każdego z hiperłączy do zakładki tekstu, w których można znaleźć odpowiedzi, użytkownik może być pewien, iż nie ominął żadnej ze stron w wirtualnej lekcji. Dodatkowo, jeśli jednak osoba korzystająca z sesji chce się upewnić, czy rzeczywiście przeczytała całą zawartość wirtualnego wykładu, może skorzystać z zakładki *Sitemap*. Mapa strony zawiera przegląd głównych pozycji menu nawigacji, wskazując, z którymi treściami użytkownik już się zapoznał, a z którymi jeszcze nie. Większość wirtualnych lekcji zawiera również interaktywne quizy do sesji tzw. *Interactive Tutors*, dzięki którym uczniowie mogą sprawdzić swoją wiedzę i swoje postępy w nauce.⁴ Każda z wirtualnych sesji VLC przypomina swoją konstrukcją przebieg tradycyjnego wykładu na uczelni. Pierwsza część e-learnigowej lekcji poświęcona jest wprowadzeniu do głównej treści zajęć. Student zapoznaje się z pytaniami, na które powinien znaleźć odpowiedź po zakończeniu wirtualnego wykładu. Druga część sesji zajmuje się szczegółowym wyjaśnieniem pojęć oraz przedstawieniem działania poszczególnych zjawisk i procesów zgodnie z tematyką jednostki lekcyjnej. Na końcu osoba korzystająca z wirtualnych zajęć ma możliwość podsumowania zdobytych informacji i ich utrwalenia za pomocą testu online. Autorzy platformy stwierdzą⁵, że taka forma prezentacji treści szkoleń była najbardziej odpowiednia dla potencjalnych użytkowników platformy, którymi są studenci i nauczyciele akademicy.

⁴ Strona Główna VLC, 2013 <<http://linguistics.online.uni-marburg.de/>>

⁵ Jürgen Handke, Franke Peter, *The Virtual Linguistics Campus – Strategies and Concepts for Successful E-Learning*, Waxmann Verlag GmbH, Münster 2006, s.33

5. Dalszy rozwój platformy e-learningowej

Po wprowadzeniu Virtual Linguistics Campus do programu nauczania studiów lingwistyki I stopnia od 2001 roku, liczba studentów korzystających z platformy e-learningowej rosła z każdym miesiącem. Na początku system VLC cieszył się głównie zainteresowaniem wśród studentów uczelni biorących udział w projekcie. Jednak z biegiem czasu użytkownikami platformy stali się również studenci z innych uniwersytetów. Pod koniec 2006 roku z Virtual Linguistics Campus skorzystało ponad 7 tysięcy studentów z ponad 20 uczelni z całego świata.⁶ Cykliczne badania ankietowe, których celem jest określenie satysfakcji studentów korzystających z repozytoriów szkoleniowych VLC w kształceniu metodą blended-learning, wskazywały na przełomie 2007 i 2008 roku, iż taka forma nauczania jest przez nich bardziej preferowana. Dodatkowo, wyniki ankiety przedstawione na wykresie poniżej wskazują, iż studenci deklarowali dalsze korzystanie z platformy VLC w przyszłości.

Rysunek 15.6. Prezentacja wyników ankiety z VLC, semestr zimowy 2007/2008

Z tego względu zespół projektowy zajął się dalszym ulepszaniem i rozwijaniem tego produktu. Po dwunastu latach dalsze działania, opierające się już głównie na pracy zespołu prowadzonego przez prof. Handke z Uniwersytetu w Marburgu, zaowocowały między innymi: stworzeniem kierunku studiów II stopnia „*Linguistics and Web Technology*”, w którym wprowadzono nauczanie hybrydowe. W tym samym czasie stworzono też kierunek studiów II stopnia „*Web Development for Linguistics*” o formacie online. Dodatkowo zespół Virtual Linguistics Campus nawiązał współpracę z innymi uniwersytetami, np. Northern Caribbean University w Mandeville, na Jamajce.

5.1. Platforma e-learningowa dla nauczycieli

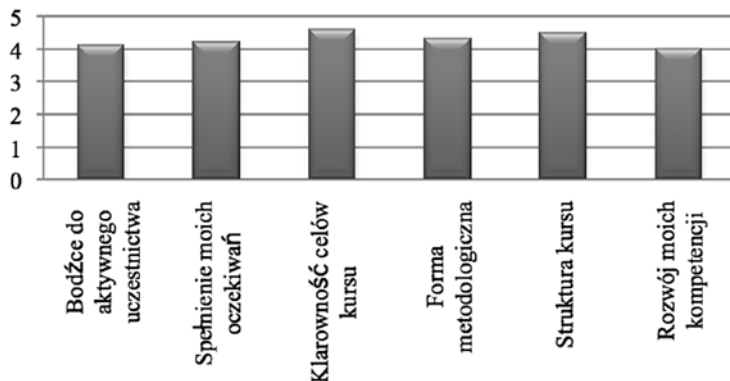
Ta sama grupa specjalistów, która stworzyła platformę Virtual Linguistics Campus po kilku latach zaczęła prace nad budową platformy e-learningowej dla nauczycieli pochodzenia niemieckiego o nazwie „*Virtuelles Zentrum für Lehrerbildung*” (z ang. *The Virtual Center for Teacher Training*).

Platforma VLZ swoją strukturą znacznie przypominająca system Virtual Linguistics Campus, oferuje e-kursy tematyczne takie jak: „*Nowe Media – Podstawy*”, „*Technologie Sieciowe*” czy „*Innowacyjne Koncepcje Nauczania*”, które są przeznaczone głównie dla nauczycieli. W związku z tym, iż ten projekt jest wspierany przez Mini-

⁶ Jürgen Handke, Franke Peter, *The Virtual Linguistics Campus – Strategies and Concepts for Successful E-Learning*, Waxmann Verlag GmbH, Münster 2006, s.67 - 84

sterstwo Edukacji w Hesji, nauczyciele tego regionu korzystający z platformy nie płaćą za kursy. Pozostali użytkownicy Virtuelles Zentrum für Lehrerbildung powinni uiścić opłatę w wysokości od dwudziestu do pięćdziesięciu euro za określony przedmiot.⁷

Wykres poniżej przedstawia ocenę akceptacji kursu VZL „*Tablica Interaktywna w Klasie*” (z niem. „*Interaktive Whiteboards im Klassenzimmer*”) przez użytkowników pod względem bodźców do aktywnego uczestnictwa, struktury kursu, formy metodologicznej, jak i klarowności celów szkolenia.

Rysunek 15.7. Prezentacja wyników oceny kursu VZL z 2011 roku (skala pięciopunktowa)

Dodatkowo, 77 użytkowników kursu zaopiniowało również, czy szkolenie spełniło ich oczekiwania i na ile oceniają rozwój swoich nowych kompetencji w skali od 0 = bardzo negatywnie do 5 = bardzo dobrze. Prawie wszystkie kursy VZL są ocenione na średnio 4,2 – 4,4, co bezpośrednio wiąże się z satysfakcją użytkowników po przebytym szkoleniu na tej platformie e-learningowej.

5.2 Kursy MOOC z lingwistyki

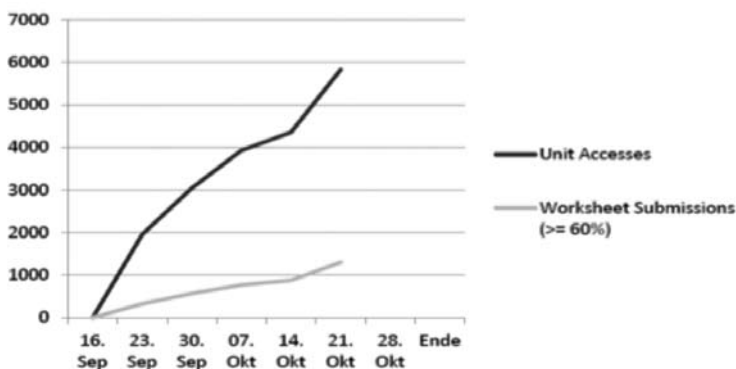
Od 2011 roku zespół prof. Jürgen Handke zajął się projektowaniem kursów MOOC (z ang. *Massive Open Online Course*), które są prowadzone bezpłatnie na szeroką skalę, skierowane do dużej liczby uczestników i zapewniające otwarty dostęp za pośrednictwem Internetu. Pierwsze takie szkolenie pod tytułem „*Phonetics, Phonology and Transcription MOOC*” cieszyło się dużym zainteresowaniem studentów i skorzystało z niego około 200 osób z ponad 25 krajów. Po pewnym czasie grupa VLC projektująca kursy MOOC stworzyła specjalny kanał w serwisie internetowym YOUTUBE⁸, gdzie umieszczonych jest już ponad 220 e-szkoleń z dziedziny lingwistyki i technologii sieciowych. Krótkie filmy wideo dostępne w kanale to e-wykłady, które współgrają również z programem szkoleniowym na platformie Virtual Linguistics Campus. Wszystkie e-lekcje MOOC powstają przy użyciu kamery i tablicy multimedialnej ActiveBoard firmy Promethean. E-wykład jest zawsze prowadzony przez nauczyciela i moderatora

⁷ Strona Główna VZL, 2013 <<http://vzl.online.uni-marburg.de/>>

⁸ The VLC Channel on YouTube, 2013 <www.youtube.com/user/LinguisticsMarburg/>

zająć zarazem. Uczestnik lekcji MOOC ma przez to wrażenie, że nie przygląda się tylko zwykłej prezentacji multimedialnej, a słucha rzeczywistego wykładu.

Dane statystyczne przedstawione na wykresie poniżej wskazują, iż po aktywacji trzech kursów MOOC na platformie Virtual Linguistics Campus 23 września 2013 roku spośród prawie 6000 zarejestrowanych użytkowników 1300 osób uzupełnia testy online regularnie, a 68 użytkowników zakończyło kursy MOOC z powodzeniem jeszcze przed upływem terminu zamknięcia szkoleń online. Biorąc pod uwagę ideę, jaka stoi za tworzeniem kursów tego typu, wskaźnik regularnie korzystających i rozwiązujących zadania osób jest duży.

Rysunek 15.8. Wykres przedstawiający korzystanie z kursów MOOC (Unit Accesses) i uzupełnianie zadań online (Worksheet Submissions), wrzesień 2013

6. Wykorzystanie międzyuczelnianego projektu i jego rola w strategii Uniwersytetu w Marburgu

W trakcie powstawania i pierwszych prób stosowania platformy e-learningowej Virtual Linguistics Campus, nadrzędnymi celami strategicznymi zarządu kierowniczego Uniwersytetu w Marburgu oraz uczelni partnerskich w projekcie było przede wszystkim zwiększenie przychodów swoich szkół, zwiększenie liczby studentów na wydziale i uzyskanie reputacji w kształceniu lingwistyki metodą e-learningową.

Jak wskazuje tabela, liczba studentów korzystających z Virtual Linguistics Campus rosła bardzo szybko. W statystykach do 2006 roku widoczne jest, iż platformę e-learningową zaczęły wykorzystywać również inne uczelnie.⁹

Dodatkowo w 2011 roku na kierunek „*Linguistics and Web Technology*” ubiegało się ponad 150 kandydatów z całego świata, natomiast przyjęto zaledwie 20 osób. Jak twierdzą władze Wydziału Języków Obcych na Uniwersytecie w Marburgu, sytuacja naboru na ten kierunek w późniejszych latach była podobna.

⁹ Jürgen Handke, Franke Peter, *The Virtual Linguistics Campus – Strategies and Concepts for Successful E-Learning*, Waxmann Verlag GmbH, Münster 2006, s.34

Tabela 15.1

Semestr	Liczba studentów w semestrze	Studenci online	Liczba kursów	Liczba uczelni
Lato 2001	36	1	1	1
Zima 2001/02	214	5	3	3
Lato 2002	214	6	6	3
Zima 2002/03	312	17	15	3
Lato 2003	743	43	20	5
Zima 2003/04	750	52	30	5
Lato 2004	743	43	35	6
Zima 2004/05	750	52	40	6
Lato 2005	>1200	>50	45	10
Zima 2005/06	>1200	>50	50	14
Lato 2006	>1400	>50	50	>15

W związku z tym, iż wydział miał więcej studentów na kierunkach lingwistycznych, zwiększyły się również subwencje z budżetu państwa. Po stworzeniu kierunku online II stopnia z czesnym wynoszącym 11 500 euro zwiększyły się również przychody uczelni. Oznacza to pokrycie kosztów tworzenia i utrzymania platformy. Jej pierwotny koszt utworzenia można szacować na około 2 miliony euro, zaś jej bieżące funkcjonowanie wiąże się z utrzymaniem 10 etatów, co można szacować na około 50 000 euro rocznie.

Rosnąca liczba innych szkół wyższych korzystających z platformy e-learningowej Uniwersytetu w Marburgu przyczyniła się do większej renomy Virtual Linguistics Campus. Zarząd kierowniczy Uniwersytetu w Marburgu uzyskał tym samym swoje cele i zdobył wysoką pozycję konkurencyjną. Stało się faktem, iż projekt Virtual Linguistics Campus z innowacyjnego przedsięwzięcia, stanowiącego uzupełnienie studiów tradycyjnych, przekształcił się w zarabiającą na siebie firmę wewnątrz uczelni. Tym samym zarząd uczelni przesunął uwagę ze zdobywania pozycji konkurencyjnej na polityczną ochronę tej pozycji.

Wsparcie zarządu nadal chroni produkty zespołu prof. Handke przed konkurencją i promuje ich unikatowość w środowisku akademickim na całym świecie. Zarząd Uniwersytetu w Marburgu finansuje udział przedstawicieli zespołu VCL na konferencjach, takich jak: „*E-Learning 2005*”¹⁰ w Tokio, „*AAAL i ACLA/CAAL*”¹¹ w Montrealu w 2006 czy na „*Linguistics Colloquium*”¹² na Rodos w 2007 roku. Sprzyja to nawiązaniu współpracy z innymi uniwersytetami, które dopiero wprowadzają nowy sposób nauki metodą e-learningową do swojego programu kształcenia. Buduje to też pozycję VLC w środowisku akademickim oraz ułatwia rozszerzanie jego zawartości (szerzej – patrz opis przypadku NCU: Mianecka w tym tomie).

¹⁰ Strona Główna VLC, 2013 <<http://linguistics.online.uni-marburg.de/>>

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

Przykładem jednej z uczelni, z którą nawiązano współpracę poprzez działania promocyjne VLC, jest Northern Caribbean University w Mandeville, na Jamajce. Projekt o nazwie „*Rozwój i ekspansja programów e-learningowych i e-nauczania*” (ang. „*Development and Expansion of E-Learning and E-Teaching Programs*”), wprowadzony przez Wydział Języków Obcych na Philipps-Universität w Marburgu w 2010 r., jest wciąż w trakcie realizacji na uniwersytecie w Mandeville. Głównym celem tego przedsięwzięcia jest podniesienie jakości programu studiów na jamajskiej uczelni, dzięki wdrażaniu programu e-learningowego. Inicjatywa ta jest podzielona na kilka poszczególnych etapów realizowanych raz w roku. Dzięki temu projektowi Northern Caribbean University korzysta z pomocy najlepszych specjalistów z e-learningu akademickiego za darmo i kształci swoją kadrę wykładowców i studentów z poszczególnych wydziałów. Natomiast uniwersytet w Marburgu promuje swoje produkty na świecie i uzyskuje cenne doświadczenia, które służą dalszemu ulepszaniu swojej oferty e-learningowej.

Podsumowanie

Strategia w organizacji może być zdefiniowana jako zbiór wytycznych postępowania kierownictwa odpowiedzialnego za określenie kursu, którym firma powinna podążać.

Zarządcy uczelni w Marburgu wykorzystali platformę VLC jako modny projekt e-learningowy, co pozwoliło obniżyć koszty kształcenia na uniwersytecie przy jednakowym zapewnieniu lepszej jakości kształcenia w stosunku do konkurencji. Jednocześnie odpowiedzialność za rozwój merytoryczny produktu została całkowicie przekazana w ręce niewielkiego zespołu Virtual Linguistics Campus. Taki podział odpowiedzialności okazał się wystarczająco skuteczny dla ugruntowania e-nauczania na wydziałach filologicznych, tj. praca zespołu prof. Handke nad ciągłym ulepszaniem i tym samym wyróżnianiem oferty lingwistycznej oraz kontrola kosztowa zarządu uczelni w Marburgu.

Platforma e-learningowa VLC przeznaczona jest głównie dla studentów i kadry akademickiej z wydziałów językoznawstwa, filologii angielskiej, lingwistyki stosowanej czy amerykańistyki. Do grupy potencjalnie zainteresowanej Virtual Linguistics Campus mogą się również wliczać zwolennicy studiów interdyscyplinarnych (p. kierunek „*Linguistics and Web Technology*”) oraz entuzjaści studiowania lingwistyki metodą e-learningową.

Rekapitułując, powyżej opisano powody powstania, strukturę i działanie Virtual Linguistics Campus, jednej z pierwszych w Niemczech platformy zawierającej treści e-learningowe do nauczania hybrydowego i e-learningowego przedmiotów filologicznych. Pokazano kilka etapów rozwoju tego narzędzia, tj. wzbogacenie Kampusu o platformę dla nauczycieli oraz kursy lingwistyczne MOOC. Przytoczono również dane obrazujące wzrost wykorzystania zasobów Virtual Linguistics Campus oraz wskaźniki obrazujące jego jakość.

Literatura

1. Handke, J., Franke, P.; „The Virtual Linguistics Campus – Strategies and Concepts for Successful E-Learning”; Waxmann Verlag GmbH; Münster; 2006.
2. Handke, J., Schäfer, A.M.; „E-Learning, E-Teaching und E-Assessment in der Hochschullehre”; Oldenbourg Wissenschaftsverlag GmbH; München; 2012.
3. Montgomery, C.A.; „The Strategist. Be the leader your business needs.”; Collins; London; 2012.
4. Strona Główna Virtual Linguistics Campus, 2013 < <http://linguistics.online.uni-marburg.de/>>.
5. Strona Główna Virtuelles Zentrum für Lehrerbildung, 2013 < <http://vzl.online.uni-marburg.de/welcome.php?lang=de>>.
6. Woźniak, J.; „e-Learning w edukacji i biznesie”; Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne; Warszawa; 2009.
7. Woźniak, J.; „Ocenianie efektów szkolenia czyli metody i problemy ewaluacji”; Gdańskie Wydawnictwa Psychologiczne; Sopot; 2012.